

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб

Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341

E-mail: slglasnikrs@blic.net
slgl.finance@blic.net
slgl.oglasni@blic.net

Понедељак, 25. јун 2012. године
БАЊА ЛУКА

Број 59 Год. XXI

www.slglasnik.org

Жиро-рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ Развојна банка а.д.
Бања Лука 562-099-00004292-34
Volksbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Нуро-Alpe-Adria Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

1285

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

Проглашавам Закон о рударству, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Деветнаестој сједници, одржаној 6. јуна 2012. године, а Вијеће народа 14. јуна 2012. године констатовало да усвојеним Законом о рударству није угрожен витални национални интерес ни једног конститутивног народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1933/12
15. јуна 2012. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН О РУДАРСТВУ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овим законом уређују се услови и начин експлоатације рудног богатства у земљи и на њеној површини, ријечном и језерском дну или испод њега, изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, рударски пројекти, рударска геодетска мјерења и планови, мјере заштите, надзор и друга питања која се односе на коришћење минералних сировина на територији Републике Српске.

(2) Одредбе овог закона не односе се на експлоатацију пијеска, шљунка и камена из корита водотока, спрудова и на подручја угрожена ерозијом, који не садрже примјесе других корисних минералних сировина.

Члан 2.

(1) Рудним богатством, у смислу овог закона, сматрају се све органске и неорганске минералне сировине у чврстом, растреситом, течном и гасовитом стању или у природним растворима, које се налазе у примарном лежишту, у наносима и одлагалиштима и техногене сировине (у даљем тексту: минералне сировине).

(2) Рудно богатство, у земљи и на њеној површини, добро је од општег интереса у својини Републике Српске (у даљем тексту: Република) и на њему се може стећи право коришћења под условима и на начин утврђен законом којим се уређује област концесија и овим законом.

(3) За коришћење рудног богатства плаћа се накнада у складу са законом којим се уређује област концесија.

Члан 3.

Минералним сировинама сматрају се:

а) све врсте угља, угљоводици (нафта и земни гас) и остали природни гасови, асфалт и угљени шкриљци и радиоактивне руде,

б) металне минералне сировине и њихова употребљива једињења,

в) неметалне минералне сировине, сировине за индустријску прераду и за добијање грађевинског материјала,

г) све врсте соли и соних вода,

д) воде испод површине земље, минералне, термоминералне, геотермални извори, термалне воде и гасови који се са њима јављају (у даљем тексту: подземне минералне воде),

ђ) техногене минералне сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина и

е) све друге минералне сировине природног поријекла.

Члан 4.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

а) "рудник" је ограничени простор на површини и испод површине земље гдје се врши експлоатација минералних сировина,

б) "минералне воде" су подземне воде које садрже више од 1 g/l растворених минералних сировина,

в) "термалне воде" су подземне воде чија је температура једнака или већа од 20 °C,

г) "термоминералне воде" су подземне воде које по свом садржају истовремено имају карактеристике и термалних и минералних вода,

д) "геотермални енергетски извор" је извор топлоте условљен земљином топлотом која се одражава кроз термалне флуиде и топлотни ефекат стијена,

ђ) "подземна експлоатација" је експлоатација минералних сировина испод површине земље,

е) "површинска експлоатација" је експлоатација минералних сировина на површини земље,

ж) "јама" је рударски објекат са подземним начином експлоатације,

з) "површински коп" је рударски објекат са површинским начином експлоатације,

и) "јаловина" означава чврсти отпад или муљ настао при откопавању минералних сировина површинском експлоатацијом.

цијом или подземном експлоатацијом, односно отпад који преостаје након обраде минералних сировина поступцима одвајања (дробљење, мљење, класирање, флотација и остали физичко-хемијски поступци), који се предузимају ради издвајања вриједних минералних сировина,

ј) “одлагалиште” је рударски објекат намијењен одлагању јаловине на површини земље,

к) “рекултивација земљишта” је довођење земљишта у задовољавајуће стање након завршене експлоатације минералних сировина на дијелу земљишта гдје је обављана експлоатација, посебно у погледу квалитета тла, пољопривредних култура, животињског свијета, природних станишта, вода, шума и корисне употребе земљишта,

л) “фабрички израђена рударска механизација” су рударски објекти који се самостално могу користити и као такви су предвиђени рударским пројектом (дампера, камioni, багери, уговарачи, булдожери, мобилне дробилице и друга механизација),

љ) “стручни испит” је испит који су лица положила у складу са правилником и програмом полагања у рударству,

м) “радно искуство” је искуство стечено након завршене школе на пословима одговарајућег занимања у рударству,

н) “концесионар” је привредно друштво основано у складу са прописима Републике, које извршава уговор о концесији за експлоатацију минералних сировина,

њ) “концесиона накнада” је накнада коју плаћа концесионар концеденту за коришћење минералне сировине у складу са уговором о концесији,

о) “припрема, обогаћивање и оплемењивање минералних сировина” је прерада минералних сировина физичким, физичко-хемијским или хемијским поступцима ради добијања корисних минералних сировина,

п) “дипломирани инжењер” подразумијева лице са стеченим високошколским звањем дипломираног инжењера одговарајуће струке, односно лице које је завршило први циклус високог образовања у одређеној научној области у трајању од четири године и које је стекло 240 бодова по Европском систему за пренос бодова (ЕЦТС),

р) “рударство” је привредна дјелатност која се бави добијањем минералних сировина и обухвата истраживање, експлоатацију и припрему минералних сировина за индустријску употребу,

с) “минерални ресурси” су економски интересантне концентрације или појаве минералних сировина у или на земљиној кори, у таквој форми и са таквим квалитетом и количином да постоје реални изгледи за економичну експлоатацију,

т) “резерве минералних сировина” представљају геолошки утврђене количине минералних сировина у неком лежишту за које је утврђено да се при одређеним техничким, технолошким и еколошким условима могу економично експлоатисати.

Члан 5.

(1) Стратегија управљања минералним сировинама обухвата мјере и активности које се предузимају ради остварења стратешких дугорочних циљева у области геолошких истраживања и експлоатације свих врста минералних сировина и геотермалних ресурса, и то нарочито ради:

а) сигурног снабдијевања индустријских капацитета (термоелектрана, топлана, рафинерија нафте, фабрика цемента, креча итд.) свим врстама минералних сировина,

б) примјене најбољих савремених технологија при експлоатацији и коришћењу минералних сировина и изградњи рудничке инфраструктуре и рударских објеката, као и безбједности и здравља на раду,

в) усклађивање примјене европских директива из области рударства и геолошких истраживања, а нарочито у области заштите радне и животне средине,

г) промоције инвестиција и одрживог развоја рударске индустрије Републике Српске,

д) стварања транспарентних и стабилних услова за инвестиције у геолошка истраживања и рударство и

ђ) децентрализације у планирању и спровођењу развојних пројеката геолошких истраживања и рударства.

(2) Стратегију управљања минералним сировинама Републике Српске, којом се утврђује коришћење минералних сировина и планира рударска дјелатност у Републици, доноси Народна скупштина Републике Српске.

(3) Стратегија управљања минералним сировинама Републике Српске садржи основе за управљање, усмјеравање и усклађивање привредних, техничких, научних, образовних, организационих и других мјера потребних за оптимално коришћење минералних сировина.

(4) Стратегијом управљања минералним сировинама Републике Српске утврђује се стање расположивости и степен искоришћености минералних сировина, рационална експлоатација минералних сировина, одрживо коришћење минералних сировина, осигурање безбједног снабдијевања минералним сировинама, обезбјеђење заштите животне средине у свим подручјима рударске дјелатности.

(5) Јединице локалне самоуправе служе се да у својим развојним документима осигурају спровођење Стратегије управљања минералним сировинама Републике Српске.

Члан 6.

(1) Рударским објектима, постројењима, уређајима, опремом, другим средствима рада и инсталацијама (у даљем тексту: рударски објекти) сматрају се:

а) објекти, постројења и уређаји у саставу рудника који су непосредно везани за технолошке процесе, истраживања, експлоатације, припреме, обогаћивања и оплемењивања минералних сировина, одлагања јаловине, шљаке, пепела и одлагања минералних сировина на депонијама за хомогенизацију,

б) машине и уређаји намијењени свим фазама технолошких процеса подземне и површинске експлоатације минералних сировина,

в) објекти за заштиту рудника од подземних и површинских вода,

г) објекти на нафтним и гасним пољима који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатације и транспорта нафте, гаса и подземних вода,

д) објекти за подземно складиштење природног гаса и сирове нафте,

ђ) објекти, постројења и уређаји, који чине цјелину са електричном мрежом рудника,

е) главни и помоћни магацини експлозива и експлозивних средстава,

ж) објекти, постројења и уређаји за експлоатацију подземних вода или других минералних сировина цијевним системом и бушотинама,

з) индустријски колосијени, висеће жичаре, путеви и моторна возила за превоз минералне сировине у лежишту и од лежишта до објеката за обогаћивање, оплемењивање и одлагалишта ако се за превоз не користи јавна саобраћајница, као и радионице рудника које служе за ремонт и одржавање опреме у технолошком процесу истраживања и експлоатације минералних сировина, које се налазе у производном кругу привредног друштва,

и) лампаре, гардеробе са купатилима, просторије станица за спасавање и просторије за смјештај и одржавање средстава личне заштите, самоспасиоца, станица и инструмената за контролу гасова, паре, прашине и микроклиме и

ј) објекти израђени изван експлоатационог поља по рударском пројекту, који се користе у сврху додијелене концесије за експлоатацију минералних сировина.

(2) Рударским објектима не сматрају се: управне зграде, ресторани, складишни објекти на површини који нису везани за технолошки процес, моторна возила за превоз радника и материјала, жељезничке пруге, висеће жичаре и моторна возила за превоз и отпрему минералних сировина изван експлоатационог поља.

II - ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Концесија за експлоатацију минералних сировина

Члан 7.

(1) Експлоатацијом минералних сировина, у смислу овог закона, сматра се извођење радова на отварању, припреми, разради и откопавању лежишта минералних сировина и извођење других рударских радова.

(2) Експлоатацијом минералних сировина сматра се и извођење радова на припреми, обogaћивању и оплемењивању минералних сировина.

(3) Експлоатацијом подземних минералних вода сматрају се радови на изради бушотина, каптажа и водозахвата, а експлоатацијом нафте и земних гасова сматрају се радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса на експлоатационом пољу за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова у дегазолинажама и сличним постројењима, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу.

Члан 8.

За експлоатацију минералних сировина потребна је концесија, која се додјељује у складу са законом којим се уређује област концесија.

Члан 9.

Уговором о концесији дефинишу се минерална сировина која се експлоатише, локација на којој се врши експлоатација, рјешавање имовинскоправних односа у оквиру експлоатационог поља, вријеме коришћења концесије, вријеме потребно за припремне радове, рок отпочињања комерцијалног рада, концесиона накнада, висина и начин обезбјеђења гаранција за извршење концесионог уговора и за рекултивацију, привремена и трајна обустава радова, санација и рекултивација површина деградираних обављањем концесионе дјелатности и друга питања у вези са експлоатацијом минералне сировине, у складу са овим законом и прописима који уређују област концесија.

Члан 10.

Приоритет у додјели концесије за експлоатацију минералних сировина, под истим условима, има привредно друштво које је вршило истраживање на простору на коме ће се обављати експлоатација минералних сировина.

Члан 11.

Експлоатација минералних сировина врши се на начин којим се обезбјеђују оптимално искоришћавање лежишта минералних сировина, безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у погледу заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине.

Члан 12.

Припремне радње за експлоатацију минералних сировина не могу да трају дуже од једне шестине времена на које је закључен уговор о концесији.

Члан 13.

(1) Концесионар је дужан да обезбједи неопозиву, безусловну банкарску гаранцију, наплативу на први позив за уредно извршење уговора о концесији и за рекултивацију земљишта.

(2) Банкарска гаранција за уредно извршење уговора о концесији даје се у висини од 3% до 5% уговорених инвестиција.

(3) Рок важења банкарске гаранције из става 2. овог члана не може да буде краћи од времена потребног за извођење припремних радова.

(4) Ако концесионар испуни уговорене обавезе у погледу инвестиције прије рока из става 3. овог члана, банкарска гаранција за уредно извршење уговора о концесији враћа се концесионару.

(5) Неопозива банкарска гаранција наплатива на први позив за рекултивацију земљишта даје се у складу са закљученим уговором о концесији и одобреним пројектом рекултивације.

2. Кадровски услови за обављање послова на експлоатацији минералних сировина

Члан 14.

(1) Експлоатацију минералних сировина може да обавља привредно друштво које је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности; које за обављање послова руковођења рударским радовима, надзора и другим стручним пословима има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом раднике који испуњавају прописане услове у погледу врсте и степена школске спреме, радног искуства и овлашћења за обављање тих послова и које испуњава услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду, заштите и унапређења животне средине и друге услове прописане овим законом.

(2) Испуњеност услова из става 1. овог члана провјерава Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) у поступку редовног инспекцијског надзора.

(3) Привредно друштво из става 1. овог члана дужно је да, најкасније осам дана прије почетка обављања дјелатности, о томе обавијести Министарство индустрије, енергетике и рударства (у даљем тексту: Министарство) и Инспекторат.

Члан 15.

(1) Послове руковођења рударским радовима, послове надзора и друге стручне послове у рударству обављају: главни технички руководиоци, технички руководиоци, надзорник и пословођа.

(2) Привредно друштво из члана 14. овог закона за послове из става 1. овог члана дужно је да има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом лица која испуњавају следеће услове:

а) за послове главног техничког руковођења:

1) завршен рударски факултет,

2) три године радног искуства на пословима техничког руковођења у јами, површинском копу, објектима експлоатације нафте и гаса, објекту за припрему минералних сировина,

3) положен стручни испит;

б) за послове главног техничког руковођења у подземној експлоатацији:

1) завршен рударски факултет,

2) три године радног искуства на пословима техничког руковођења у јами и

3) положен стручни испит;

в) за послове надзора и техничког руковођења рударским подземним и површинским експлоатационим и истражним радовима, дубинским бушењем, експлоатацијом и истраживањем нафте и гаса, масовним минирањем, службом провјетравања и другим специфичним радовима:

1) завршен рударски факултет,

2) три године радног искуства и

3) положен стручни испит;

г) за послове надзора и техничког руковођења у објектима припреме, обogaћивања и оплемењивања минералних сировина:

1) завршен рударски или технолошки факултет,

2) три године радног искуства и

3) положен стручни испит;

д) за послове надзора и техничког руковођења електро-службом, односно машинском службом, радионицама за одржавање и системом одводњавања:

1) завршен рударски факултет, електротехнички или машински,

2) три године радног искуства и

- 3) положен стручни испит;
 ђ) за послове надзора и техничког руковођење грађевинско-монтажним радовима:
 1) завршен рударски или грађевински факултет,
 2) три године радног искуства и
 3) положен стручни испит;
 е) за послове надзора и техничког руковођења геолошком службом:
 1) завршен геолошки факултет,
 2) три године радног искуства и
 3) положен стручни испит у области геолошких истраживања;
 ж) за послове надзорника у рударским објектима:
 1) завршена средња стручна школа одговарајуће струке,
 2) двије године радног искуства и
 3) положен стручни испит;
 з) за послове пословође у рударским објектима потребно је најмање двије године радног искуства на пословима надзорника.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, у привредном друштву које обавља експлоатацију одређених неметаличних минералних сировина (које се користе за добијање грађевинског материјала, техничког грађевинског камена, украсног камена, пијеска, шљунка, које се користе за производњу опекарско-керамичких материјала или креча и које се користе за производњу пунила у индустрији) и боксита послове руковођења рударским радовима, послове надзора и друге стручне послове у рударству може да обавља главни технички руководилац и надзорник, ако процес производње то дозвољава.

(4) Привредно друштво из става 3. овог члана дужно је да има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом лица која испуњавају услове из става 2. т. а) и ж) овог члана.

Члан 16.

Послове из члана 15. овог закона у објектима који су угрожени метаном или опасном и експлозивном прашином, гасовима и парамма могу да обављају радници који имају најмање три године радног искуства у оваквим објектима.

Члан 17.

(1) Стручни испит полажу кандидати који имају одговарајућу стручну спрему прописану овим законом и најмање једну годину радног искуства у области рударства, након стицања одговарајуће стручне спреме.

(2) Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред комисијом, коју именује министар индустрије, енергетике и рударства (у даљем тексту: министар).

(3) Министар доноси правилник којим се прописују програм стручног испита, начин и трошкови полагања стручног испита.

(4) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, стручни испит за послове из члана 15. став 2. тачка ж) овог закона полаже се пред комисијом коју формира привредно друштво у којем је кандидат запослен.

Члан 18.

(1) Концесионар може за обављање одређених рударских радова ангажовати привредно друштво (у даљем тексту: подизвођач), које испуњава услове из чл. 14, 15. и 16. овог закона и са којим има закључен уговор за извођење радова.

(2) Подизвођач из става 1. овог члана дужан је да се, приликом обављања послова за које је ангажован, придржава одредаба овог закона.

3. Експлоатационо поље

Члан 19.

(1) Експлоатација минералних сировина врши се унутар граница одобреног експлоатационог поља.

(2) Експлоатационо поље обухвата истражни простор у коме су овијерене резерве минералних сировина, простор

предвиђен за одлагање минералне сировине и јаловине, као и простор за изградњу објеката из члана 6. овог закона.

(3) Експлоатационо поље ограничено је одговарајућим линијама на површини или природним границама и простире се неограничено у дубину земље.

(4) Рјешење којим се одобрава експлоатационо поље доноси министар, на основу поднесеног захтјева концесионара.

(5) Трошкове настале у поступку одобравања експлоатационог поља сноси подносилац захтјева, а они се утврђују рјешењем из става 4. овог члана.

(6) Министар доноси правилник којим се прописују поступак одобравања експлоатационог поља и начин вођења евиденције о одобреним експлоатационим пољима.

Члан 20.

(1) Концесионар је дужан да истовремено са експлоатацијом врши геолошка истраживања на одобреном експлоатационо пољу ради утврђивања нових и промјене категорије постојећих резерви минералних сировина.

(2) Истраживања из става 1. овог члана неће се вршити ако су на цијелом експлоатационо пољу утврђене резерве минералних сировина А (доказане) категорије.

(3) Геолошка истраживања из става 1. овог члана врше се у складу са одредбама закона којим се уређује област геолошких истраживања.

Члан 21.

(1) Ако на једном експлоатационо пољу има више врста минералних сировина, привредно друштво којем је већ додијељена концесија за експлоатацију одређене минералне сировине не може на истом експлоатационо пољу да врши и експлоатацију других минералних сировина.

(2) На истом експлоатационо пољу за минералне сировине које нису обухваћене додијељеном концесијом могу да се додијеле концесије и другим привредним друштвима, под условом да се тим експлоатацијама не омета и не угрожава рад привредног друштва којем је већ додијељена концесија и које врши експлоатацију.

Члан 22.

(1) На експлоатационо пољу могу да се граде само рударски објекти.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, на експлоатационо пољу могу да се граде и објекти из члана 6. став 2. овог закона.

(3) Преко експлоатационог поља могу да се изграђују: јавни путеви, жељезничке пруге, канали и друге саобраћајнице, као и електрични водови високог напона са одређеним заштитним стубовима, након претходно прибављене сагласности Министарства.

(4) Прије издавања локацијских услова за изградњу објеката из става 3. овог члана, прибавља се мишљење концесионара о најповољнијем правцу и положају ових објеката на експлоатационо пољу.

(5) Концесионар има право на накнаду стварне штете произроковане изградњом објеката из става 3. овог члана.

4. Остале одредбе о експлоатацији минералних сировина

Члан 23.

(1) Концесионар може да користи за своје потребе воде које се отворе рударским радовима све до мјеста њиховог утока у сталне површинске воде, у складу са прописима о водама и прописима о заштити животне средине.

(2) Концесионар је одговоран за штету која настане извођењем рударских радова и дужан је да ту штету надокнади, осим ако се докаже да је штета настала усљед непредвидивог догађаја (више силе) или кривицом оштећеног или трећег лица.

Члан 24.

(1) Ако радови на експлоатацији минералних сировина морају да се привремено обуставе због више силе или

непредвиђених околности (провала гаса или воде, горски удар, поремећај на главним путевима за провјетравање, пролажење, одводњавање и превоз, клизање терена, ерупција, промјена режима вода и друге сличне околности), концесионар обавјештава о разлозима обуставе радова Инспекторат и Министарство одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка разлога за обуставу.

(2) О привременој обустави радова која је унапријед планирана концесионар је дужан да обавјести Инспекторат и Министарство најкасније 15 дана прије обуставе радова.

(3) Прије планиране обуставе радова из става 2. овог члана која ће трајати дуже од 30 дана концесионар је дужан да изврши потребно премјеравање, изврши допуну рударских планова и да сачини записник о разлозима обустављања радова, у којем треба да наведе и опасности које могу да се појаве приликом поновног отварања рудника или његовог дијела, односно пуштања нафтног и гасног поља у поновну производњу.

(4) За вријеме привремене обуставе радова рударски објекти морају да се одржавају у таквом стању да се, након привремене обуставе радова, на њима може наставити безбједна експлоатација.

(5) Краткотрајни застој, неопходан за поправку опреме или одржавање рударских објеката, не сматра се привременом обуставом радова на експлоатацији минералних сировина.

Члан 25.

(1) У случају трајне обуставе радова, концесионар је дужан да предузме све мјере заштите рударског објекта и земљишта на коме се изводе радови и мјере заштите и санације животне средине ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине, у складу са допунским рударским пројектом трајне обуставе радова.

(2) Рударске планове и скице, мјерне књиге и осталу документацију о стању рударских радова у периоду трајне обуставе рада концесионар је дужан да преда на чување Министарству.

Члан 26.

(1) Концесионар је дужан да, у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији минералних сировина, приведи земљиште на експлоатационом пољу првобитној или другој намјени, у складу са одобреним пројектом рекултивације земљишта, односно да предузме мјере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мјере заштите и санације животне средине и вода ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине.

(2) Преглед извршених радова из става 1. овог члана врши Инспекторат.

Члан 27.

Није дозвољено организовање и спровођење штрајка у јамским просторијама или у другим рударским објектима и просторима у којима постоји потенцијална опасност по живот и здравље људи.

Члан 28.

(1) Право на штрајк остварује се под условом да се током одржавања штрајка обезбиједи сигурност рударских објеката, заштита живота и здравља људи и заштита животне средине.

(2) Ради испуњавања услова из става 1. овог члана, а посебно у јамама са метаном и опасном прашином, концесионар је дужан да обезбиједи обављање послова: надзора, одводњавања, провјетравања, одржавања проходности путева у објекту и одржавања уређаја.

(3) Концесионар својим актом уређује послове из става 2. овог члана, чије је обављање неопходно за обезбјеђивање услова за остваривање права на штрајк.

Члан 29.

(1) Влада Републике Српске може да одобри експлоатацију камена у количини до 10.000 m³ за изградњу или реконструкцију вјерских објеката и културно-историјских

споменика без уговора о концесији, при чему је обавезно утврдити и геодетски снимити стање прије почетка и након завршетка радова и доставити надлежном министарству извјештај о извршеној експлоатацији и утрошку камена.

(2) Власници, односно корисници земљишта могу на земљишту чији су власници, односно корисници да врше експлоатацију сировина за добијање грађевинског материјала за сопствене потребе у количини до 100 m³, за једнократно коришћење, уз одобрење и контролу надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем се простору земљиште налази.

III - РУДАРСКИ ПРОЈЕКТИ, ИЗВОЂЕЊЕ РУДАРСКИХ РАДОВА И УПОТРЕБА РУДАРСКИХ ОБЈЕКТА

1. Главни, допунски, упрошћени рударски пројекат и пројекат за извођење рударских радова изван експлоатационог поља

Члан 30.

(1) Рударски пројекти на основу којих се изводе рударски радови су: главни, допунски, упрошћени рударски пројекат и пројекат за извођење рударских радова изван експлоатационог поља.

(2) Рударски пројекти из става 1. овог члана израђују се на основу резултата истражних радова, анализа, елабората и других докумената којим се разрађују и анализирају: технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови заштите од пожара, услови заштите животне средине, услови заштите вода и заштите на раду, рекултивација земљишта и други услови од утицаја на оцјену техничко-технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова.

Члан 31.

(1) Рударске пројекте из члана 30. овог закона може да израђује привредно друштво:

а) које је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

б) које има у радном односу на неодређено радно вријеме са пуним радним временом најмање два дипломирана инжењера рударства са положеним стручним испитом и три године радног искуства и

в) које испуњава услове у погледу техничке опремљености и заштите на раду.

(2) Изузетно од става 1. овог члана израду рударских пројеката може вршити и страном привредно друштво под условима да је у Републици Српској уписано у судски регистар за обављање те дјелатности и које има у радном односу са пуним радним временом на неодређено вријеме најмање два запослена дипломирана инжењера рударства са положеним стручним испитом, од којих један има лиценцу за пројектовање.

(3) За машински, грађевински, електротехнички, геодетски и други дио рударског пројекта привредно друштво из ст. 1. и 2. овог члана обавезно је да ангажује и дипломиране инжењере тих струка, који имају положен стручни испит и најмање три године радног искуства у струци.

(4) Привредно друштво из ст. 1. и 2. овог члана за израду рударских пројеката за објекте на површини (гардеробе са купатилом, станице за спасавање, диспечерске центре, регулације водотока, соноводе, индустријске колесијексе, жичаре, путеве, радионице, складишта, резервоаре, главне трафо-станице, далеководне и систем веза) и за израду пројеката рекултивације може да ангажује друго привредно друштво или лица која испуњавају услове за израду пројектне документације у складу са другим прописима.

(5) Привредно друштво из ст. 1. и 2. овог члана дужно је да се при изради пројеката придржава прописаних мјера заштите на раду, заштите животне средине, стандарда и техничких норматива за рударске радове и да користи поуздане податке о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина, те да примијени рационалну методу експлоатације лежишта, користећи савремена достигнућа науке и технике.

(6) Испуњеност услова из овог члана провјерава Инспекторат у поступку редовног инспекцијског надзора.

(7) Привредно друштво из ст. 1. и 2. овог члана дужно је да, најкасније осам дана прије почетка обављања дјелатности, о томе обавијести Министарство и Инспекторат.

(8) За сва техничка рјешења и квалитет пројекта одговорни су привредно друштво у коме је пројекат израђен и пројектант који га је урадио.

Члан 32.

У изради главног и допунског рударског пројекта и пројеката за извођење рударских радова изван експлоатационог поља не могу да учествују лица запослена у Министарству, Инспекторату и привредном друштву које врши ревизију пројекта.

Члан 33.

(1) Рударски пројекти подлијежу ревизији.

(2) Ревизија из става 1. овог члана обухвата контролу у погледу техничких и технолошких рјешења, примјене мјера и норматива заштите на раду, заштите животне средине, сигурности објеката и људи, подземних, површинских и сусједних објеката, као и контролу у погледу примјене савремених достигнућа и метода рударске науке и технике и усклађености са техничким прописима, нормативима и стандардима.

(3) Ревизију пројеката из става 1. овог члана може да врши привредно друштво које испуњава услове за израду рударских пројеката прописане чланом 31. овог закона.

(4) Испуњеност услова из става 3. овог члана провјерава Инспекторат у поступку редовног инспекцијског надзора.

(5) Привредно друштво из става 3. овог члана дужно је, најкасније осам дана прије почетка обављања дјелатности, о томе обавијестити Министарство и Инспекторат.

Члан 34.

(1) Привредно друштво које је извршило ревизију рударског пројекта дужно је да сачини извјештај о извршеној ревизији рударског пројекта и да на том пројекту потврди (ревизиона клаузула) да је пројекат урађен у складу са прописаним условима и у складу са чланом 33. став 2. овог закона.

(2) За квалитет ревизије пројекта одговорно је привредно друштво у којем је вршена ревизија и лице које је извршило ревизију пројекта.

Члан 35.

(1) Главни рударски пројекти израђују се за:

а) изградњу нових подземних и површинских рударских објеката ради експлоатације лежишта минералних сировина и

б) отварање нових рудних лежишта у постојећим рудницама и нафтним и гасним пољима.

(2) Пројекат из става 1. овог члана израђује се на основу билансних резерви минералних сировина А (доказане), Б (вјероватне) и Ц₁ (измјерене) категорије, садржаних на простору захваћеном пројектом, тако да удио билансних резерви категорија А и Б мора да буде најмање 60%, од тога резерве А категорије не могу да буду мање од 10%, а укупно утврђених билансних резерви Ц₁ категорије, као подлога за пројектовање, може да се узме највише 50%, под условом да се континуирано настављају на резерве Б категорије или кад њихов просторни положај омогућава откопавање истим захватом отварања.

Члан 36.

(1) Допунски рударски пројекат израђује се за извођење следећих рударских радова:

а) за изградњу рударских објеката и постројења у постојећим рудницама на отварању и експлоатацији нових хоризоната, етажа, ревира, откопних поља или дијелова слоја и рудних тијела, дијелова течних и гасовитих лежишта,

б) за израду нових рударских извозних и вјетрених окана, система вентилације и израду истражних окана и јамских просторија,

в) за изградњу јамских магацина експлозива и нову или битну измјену постојеће откопне методе,

г) за изградњу и већу реконструкцију рударских објеката директно везаних за експлоатацију или прераду минералних сировина,

д) за трајну обуставу радова, санирање већих клизишта и друге веће санације,

ђ) за технологије и постројења и додатна рјешења у оквиру безбједности у руднику и колективне заштите и

е) за дјелимичну или потпуну експлоатацију заштитних стубова и техничку рекултивацију.

(2) Пројекат из става 1. овог члана мора бити израђен у складу са одобреним главним рударским пројектом.

Члан 37.

Упрошћени рударски пројекат израђује се за радове мањег обима, једноставније и типске објекте, постројења и уређаје, као и за мања и нужна одступања од главног, односно допунског рударског пројекта, а који немају утицај на основна пројектна рјешења, као и за извођење рударских истражних радова, који се изводе на основу пројекта геолошких истраживања.

Члан 38.

(1) Рударски радови на објектима који се налазе изван експлоатационог поља, а у функцији су додијелене концесије, изводе се по пројекту за извођење рударских радова изван експлоатационог поља.

(2) Пројекти из става 1. овог члана могу се израђивати за припрему, обогачивање и оплемењивање минералних сировина, водосабирнике, главне и помоћне магацине експлозива, јаловишта и за објекте, постројења и уређаје који чине цјелину са електричном мрежом рудника.

2. Извођење рударских радова

Члан 39.

Рударским радовима сматрају се:

а) израда бушотина, етажа и израда свих хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија,

б) израда, изградња и реконструкција рударских објеката у земљи и на њеној површини,

в) радови на отварању и разради лежишта минералних сировина,

г) вађење минералних сировина,

д) радови на припреми, обогачивању и оплемењивању минералних сировина,

ђ) радови на одлагању јаловине и депоновању корисних минералних сировина,

е) радови који се изводе на основу одобрених рударских пројеката,

ж) радови који се обављају у циљу истраживања минералних сировина,

з) рударска геодетска мјерења,

и) радни поступци при монтажи, техничкој заштити, одржавању, поправкама, преправкама и техничкој контроли рударских објеката и

ј) радови који се изводе ради заштите на раду, заштите животне средине и рационалног коришћења минералних сировина.

Члан 40.

(1) Концесионар може да почне са извођењем рударских радова по главном, допунском пројекту и по пројекту за објекте израђене изван експлоатационог поља након добијања рјешења за извођење радова (у даљем тексту: рјешење за грађење).

(2) Рјешење из става 1. овог члана доноси министар, на основу поднесеног захтјева концесионара.

Члан 41.

Рјешење за извођење радова по упрошћеном рударском пројекту доноси орган или лице које концесионар овласти својим актом.

Члан 42.

Министар доноси правилник којим се прописује садржај главног, допунског, упрошћеног рударског пројекта и пројекта за објекте израђене изван експлоатационог поља, поступак ревизије, садржај ревизионе клаузуле, као и поступак одобравања рударских пројеката.

Члан 43.

(1) Концесионар је дужан да о почетку извођења рударских радова обавијести Министарство, Инспекторат и надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији ће изводити радове, најкасније осам дана прије почетка извођења радова, а за радове којима се утиче на режим вода или нарушава животна средина дужан је да обавијести и надлежна министарства.

(2) Концесионар који врши експлоатацију природног гаса и подземних вода дужан је да, у року из става 1. овог члана, обавијести Министарство, Инспекторат и надлежни орган јединице локалне самоуправе о почетку радова на свакој бушотини.

Члан 44.

(1) Концесионар током изградње рударских објеката мора посједовати:

- а) рјешење о упису у судски регистар,
  - б) одобрене рударске пројекте,
  - в) уговор о концесији,
  - г) акт о именовану лица одговорних за техничко руковођење,
  - д) акт о именовану надзорног органа,
  - ђ) рјешење за грађење рударских објеката по главном, односно допунским рударским пројектима и по пројекту за објекте израђене изван експлоатационог поља,
  - е) рјешење за извођење радова по упрошћеном рударском пројекту,
  - ж) грађевински дневник,
  - з) доказ о квалитету изведених радова и употребљивости уграђених производа и опреме,
  - и) документацију из члана 54. или, ако се врши експлоатација нафте и земног гаса, документацију из члана 55. овог закона и
  - ј) другу документацију, дозволе и сагласности за које су посебним прописима утврђене да их концесионар, након почетка изградње, мора имати на градилишту рударских објеката.
- (2) Документацију из става 1. овог члана након завршетка грађења рударских објеката концесионар трајно чува.

Члан 45.

(1) Концесионар је обавезан израдити план извођења рударских радова за наредну годину и извјештај о реализацији плана за претходну годину.

(2) План из става 1. овог члана доставља се Министарству најкасније до 31. јануара, а извјештај о реализацији плана до 31. марта наредне године.

(3) Годишњи план из става 1. овог члана обухвата: извођење рударских радова на отварању и експлоатацији, економске ефекте, концесиону накнаду, потрошњу горива, мјере заштите на раду и заштите животне средине, мјере за безбједност људи и заштиту имовине, истражне радове и друге радове којима ће се остварити планирана производња за ту годину.

3. Употреба рударских објеката

Члан 46.

(1) Рударски објекти могу се почети користити, односно ставити у погон, отпочети са комерцијалним радом након што министар донесе рјешење за употребу (у даљем тексту: употребна дозвола).

(2) Употребна дозвола из става 1. овог члана доноси се након што се техничким прегледом утврди да су рударски објекти и постројења изграђени у складу са одобреним

главним, допунским и пројектом за извођење рударских радова изван експлоатационог поља.

Члан 47.

(1) Концесионар подноси захтјев за издавање употребне дозволе.

(2) Уз захтјев из става 1. овог члана прилаже се:

- а) рјешење за грађење по главном, допунском рударском пројекту и пројекту за објекте изграђене изван експлоатационог поља,
- б) подаци о учесницима у изградњи рударских објеката,
- в) писана изјава извођача о изведеним радовима и условима коришћења и одржавања рударских објеката,
- г) докази о квалитету изведених радова и употребљивости уграђених производа и опреме,
- д) извјештај надзорног органа о изградњи рударских објеката и
- ђ) документација о извршеним периодичним прегледима за рударске објекте.

(3) Ако је за издавање употребне дозволе посебним законима прописана обавеза претходног прибављања сагласности или дозвола других органа, уз захтјев из става 1. овог члана подноси се и та сагласност, односно дозвола.

Члан 48.

Употребна дозвола може да се изда ако се утврди:

- а) да је рударски објекат или његов дио изграђен у складу са рударским пројектом на основу којег је издата рјешење за грађење и у складу са техничким прописима, нормативима и стандардима, чија је примјена обавезна при изградњи рударских објеката и
- б) да су испуњени прописани услови у погледу мјера заштите на раду, заштите вода, заштите од пожара, заштите животне средине и други прописани услови за изградњу те врсте објекта.

Члан 49.

(1) Испуњеност услова из члана 48. овог закона утврђује се техничким прегледом објекта.

(2) Технички преглед из става 1. овог члана обавља комисија коју рјешењем именује министар.

(3) У раду комисије за технички преглед рударског објекта или његовог дијела изграђеног по главном или допунском рударском пројекту могу да учествују дипломирани инжењери одговарајућих струка (рударске, електротехничке, машинске, грађевинске и других струка) са положеним стручним испитом и три године радног искуства.

(4) Комисија за технички преглед сачињава записник о извршеном техничком прегледу, који доставља концесионару и министру са приједлогом за даље поступање.

(5) Трошкове техничког прегледа сноси подносилац захтјева, а они се утврђују рјешењем о употребној дозволи.

Члан 50.

(1) Технички преглед рударског објекта у подземним откопним пољима којима се врши добијање минералних сировина у појасевима или етажама на површинским коповима врши се само за први појас или етажу ако се технологија рада не мијења.

(2) За фабрички израђену рударску механизацију која може самостално да се користи не издаје се употребна дозвола.

(3) Механизација из става 2. овог члана подлијеже периодичним прегледима и испитивањима у складу са прописима о заштити на раду.

Члан 51.

(1) О мјесту, дану и сату обављања техничког прегледа Министарство је дужно да обавијести концесионара најкасније 15 дана прије обављања техничког прегледа.

(2) Концесионар је дужан да комисији за технички преглед да на увид:

- а) документацију из чл. 44. и 47. овога закона и другу документацију, дозволе и одобрења за које је посебним

прописима предвиђена обавеза да концесионар мора имати на рударским објектима и

б) геодетски снимак стварног стања (ситуациона карта) само за изграђене рударске објекте за експлоатацију минералних сировина.

Члан 52.

(1) За утврђивање исправности и намјене рударског објекта за одређену употребу, те ако је неопходна претходна провјера инсталација, уређаја, опреме и постројења, стабилности или безбједности објекта, као и за друга слична испитивања или у случају да је то предвиђено рударским пројектом, може да се одобри пуштање тог објекта у пробни рад.

(2) Концесионар не може да стави у пробни рад или у употребу рударске објекте, просторе, средства за рад, уређаје и опрему и средства личне заштите прије него што утврди да одговарају прописима и донесеним стандардима.

(3) Рударски објекти изграђени на основу одобреног главног, допунског рударског пројекта и пројекта за објекте изграђене изван експлоатационог поља могу да се пуне у пробни рад најдуже шест мјесеци, послје извршеног техничког прегледа стручне комисије коју је образовао концесионар, са задатком да утврди да ли су изведени радови у складу са рјешењима датим у рударским пројектима.

(4) Стручна комисија из става 3. овог члана обавезна је пратити резултате пробног рада и водити записник о томе.

(5) Прије пуштања објекта у пробни рад, концесионар је дужан да обавијести Министарство и Инспекторат о почетку пробног рада.

(6) По завршетку пробног рада, концесионар је дужан да поднесе захтјев за технички преглед објекта.

IV - РУДАРСКА ГЕОДЕТСКА МЈЕРЕЊА И РУДАРСКИ ПЛАНОВИ

Члан 53.

(1) Концесионар је дужан да организује обављање послова рударских геодетских мјерења или да ангажује привредно друштво које испуњава услове из става 4. овог члана за обављање тих послова и да на основу извршених мјерења израђује планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских радова у односу на старе рударске радове, на објекте и воде на површини и на животну средину.

(2) У оквиру послова рударских мјерења концесионар је дужан да израђује одговарајућу графичку документацију која садржи податке о промјенама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу.

(3) Концесионар који самостално организује службу мјерења обавезно има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом лице које има завршен рударски или геодетски факултет, три године радног искуства и положен стручни испит.

(4) Послове рударских геодетских мјерења из става 1. овог члана може да обавља привредно друштво које је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности, које има у радном односу на неодређено радно вријеме са пуним радним временом најмање једног дипломираног инжењера рударства или дипломираног инжењера геодезије, који има три године радног искуства и положен стручни испит.

(5) Испушност услова из става 4. овог члана провјерава Инспекторат у поступку редовног инспекцијског надзора.

(6) Привредно друштво, односно друго правно лице из става 4. овог члана дужно је да, најкасније осам дана прије почетка обављања дјелатности, о томе обавијести Министарство и Инспекторат.

Члан 54.

(1) Концесионар је дужан да за вријеме извођења рударских радова обезбједи:

а) ситуациони план - карту експлоатационог поља,

б) геолошку карту експлоатационог поља и његове околне са карактеристичним геолошким профилима,

в) план са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторима, односно површинским откопима,

г) планове појединих јама, односно јамских и површинских откопа,

д) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова,

ђ) планове енергетске мреже (електричне мреже, комприраног ваздуха и друго), водоводне мреже, као и јамских постројења, са основним техничким подацима,

е) планове провјетравања јама и

ж) хидрогеолошке и тектонске планове за рударске објекте са великим притоком воде и сложену тектоником.

(2) Планови из става 1. т. г), д) и е) овог члана ажурирају се сваког мјесеца према напредовању рударских радова, а планови из т. в), ђ) и ж) овог члана само када настану промјене.

(3) Планови се ажурирају и у краћим роковима кад се радови изводе у близини старих радова или напуштених дијелова јама, на подручју јамске ватре и акумулације вода.

(4) У нове рударске планове морају се пренијети сви детаљи из старих рударских планова, као што су: стари јамски отвори, стари радови и расједи, висинске коте и други детаљи.

(5) На захтјев Министарства, концесионар је дужан да, најкасније у року од 15 дана од пријема овог захтјева, достави копије планова из става 1. т. в), г), д), ђ), е) и ж) овог члана.

Члан 55.

Концесионар који врши експлоатацију подземних минералних вода, нафте и земних гасова у току извођења радова мора да обезбједи:

а) ситуациони план експлоатационог поља у којем су назначене све истражне и експлоатационе бушотине и остали уређаји,

б) геолошку карту експлоатационог поља и његове околне, са карактеристичним геолошким профилима,

в) шему експлоатационог објекта на нафтно-гасном пољу,

г) структурну карту на којој су назначене границе рубне воде и

д) податке и извјештаје о бушењу, електрокаротажним мјерењима, зацјевљењу, перфорацији, освајању и мјерењу динамичког и статичког притиска, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Члан 56.

Ситуациони план експлоатационог поља и сва рударска геодетска мјерења и графичка приказивања рударских радова повезују се са тачкама тригонометријске мреже Републике Српске.

Члан 57.

(1) О свим извршеним рударским геодетским мјерењима концесионар је дужан да води рударске геодетске мјерне књиге.

(2) Рударске геодетске мјерне књиге из става 1. овог члана морају бити овјерене на начин утврђен прописима о овјеравању пословних књига.

Члан 58.

Министар доноси правилник којим се прописује начин вршења рударских геодетских мјерења, вођење рударских геодетских мјерних књига и израда рударских планова и карата.

V - МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Члан 59.

(1) Концесионар је дужан да спроводи све мјере заштите, укључујући и мјере заштите здравља на раду, заштите вода и заштите животне средине (у даљем тексту: мјере заштите), у складу са одредбама овога закона и прописа донесених на основу њега.

(2) У погледу мјера заштите, које нису уређене овим законом и прописима донесеним на основу њега, примјењују се прописи донесени у области заштите на раду, стандардизације, заштите од пожара, заштите животне средине и збрињавања отпада.

Члан 60.

(1) Ради очувања безбједности и здравља радника, концесионар је дужан да обезбиједи:

а) да су радна мјеста планирана, опремљена, стављена у функцију, коришћена и одржавана на такав начин да радници могу извршавати посао који им је додијељен без угрожавања сопствене безбједности и здравља и безбједности и здравља других радника,

б) да се рад на радним мјестима, када су радници присутни, одвија под надзором одговорног лица,

в) да се рад који укључује посебне опасности одвија на начин и у складу са датим упутствима и повјерен је искључиво стручним лицима,

г) да су сва безбједносна упутства разумљива за све раднике на које се односе,

д) свим радницима лична заштитна средства и опрему и одговарајућа средства прве помоћи,

ђ) обуку радника за самосталан и безбједан рад и руковање средствима рада,

е) организовање послова заштите на раду,

ж) организовање послова противпожарне заштите, здравствене заштите и службе спасавања и њихово снабдијевање одговарајућом опремом и

з) периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме и средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности (осим јонизирајућих зрачења) микроклиме, електроинсталација и громобранских инсталација у рударским објектима.

(2) Концесионар је дужан да донесе акта којима се уређују заштита здравља и заштита на раду радника из става 1. овог члана.

Члан 61.

(1) Концесионар је обавезан донијети акт о процјени ризика за сва радна мјеста.

(2) Актом о процјени ризика из става 1. овог члана сагледава се: организација рада, радни процеси, захтјеви рада, средства за рад, сировине и материјали који се користе у технолошком и радном процесу, средства и опрема за личну заштиту, као и други елементи који могу да изазову ризик од повреде на раду, професионалног обољења или болести у вези са радом на радном мјесту, као и начин и мјере за њихово отклањање.

(3) Акт о процјени ризика доноси се прије него што се почне са радом и мијења се у случају нове опасности и промјене нивоа ризика у процесу рада.

(4) Министар доноси правилник којим се прописује садржај акта о процјени ризика.

Члан 62.

(1) Концесионар је дужан да обезбиједи:

а) техничко руковођење одговарајућих струка и стални надзор над свим рударским радовима и објектима, у свим смјенама, гдје је процес производње организован у више смјена и

б) стални надзор над провјетравањем у јамама угроженим метаном или експлозивном прашином.

(2) Концесионар је дужан да води књигу рударског надзора, у коју се уноси и налог рударског инспектора, издат на лицу мјеста при вршењу надзора у руднику, у случају непосредне опасности по живот и здравље људи или веће материјалне штете.

(3) У књигу рударског надзора уноси се и наређења лица овлашћених актом концесионара, а која се односе на мјере заштите на раду и која су издата на лицу мјеста при прегледу радова.

(4) Књига рударског надзора води се посебно за сваку јаму, површински коп, објекте припреме минералних сировина и за сваку бушотину при експлоатацији подземних вода, нафте и земног гаса.

(5) Књига рударског надзора води се у писаној форми.

Члан 63.

(1) Концесионар може оспособљеном раднику дати на употребу средства за рад, опасне материје, односно средства и опрему за личну заштиту на раду само:

а) ако располаже прописаном документацијом за њихову употребу и одржавање, паковање, транспорт, коришћење и складиштење у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбједносно-техничке податке важне за отклањање ризика на раду и

б) ако је обезбиједио све мјере за заштиту радника које су одређене том документацијом, техничким прописима и стандардима.

(2) Концесионар је дужан да обезбиједи превод документације из става 1. т. а) и б) овог члана на једном од језика у службеној употреби у Републици.

Члан 64.

(1) Концесионар је обавезан донијети акт о личним заштитним средствима за свако радно мјесто.

(2) Концесионар је обавезан радницима обезбиједити и ставити на располагање потребна лична заштитна средства у складу са актом из става 1. овог члана и обезбиједити опрему за прву помоћ на свим мјестима гдје то захтијевају радни услови и она као таква треба да буду означена одговарајућим знаковима и да су лако доступна.

Члан 65.

(1) Сваки радник који заснује радни однос код концесионара, прије распоређивања на послове, односно радне задатке, упознаје се са послом који ће обављати, прописима о мјерама заштите у вези са послом и мјерама заштите од пожара, са опасностима које могу настати у послу, као и са организовањем и спровођењем заштите на раду и има право захтијевати, од лица за то одређеног, да му да што прецизније информације о опасностима посла, са правима, односно дужностима у вези са заштитом на раду и условима рада.

(2) Радник који се први пут распоређује на рударске послове мора се постепено, а најмање 15 дана, уводити у посао под непосредним надзором радника инструктора кога надлежно одговорно лице одреди и у том року не може самостално обављати послове на које је распоређен.

(3) Радник који се прераспоредио на друге послове и задатке прије почетка рада на тим пословима мора да се упозна са радом, прописима и мјерама заштите и опасностима које могу настати на тим пословима и задацима.

(4) Сваки радник дужан је у току рада стално употпуњавати и усавршавати своје знање из области заштите на раду.

Члан 66.

(1) Концесионар је дужан, најмање једанпут годишње, провјеравати теоретско и практично познавање прописа о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду, као и познавање плана одбране и акције спасавања у случајевима изненадних удеса, код надзорног и техничког особља, палилаца мина, као и висококвалификованих и квалификованих радника чији је рад непосредно везан за рударске радове.

(2) Радници који не покажу задовољавајуће познавање прописа о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду, а нарочито о спровођењу плана одбране и акције спасавања, не могу да обављају послове док се поновним провјеравањем не утврди да су овладали тим пословима.

(3) Концесионар је дужан да донесе и спроводи посебне програме за стицање знања из области заштите на раду према врсти послова и стручности радника.

Члан 67.

(1) Концесионар је дужан самостално организовати послове заштите на раду или за те послове ангажовати

друго привредно друштво које испуњава услове прописане овим законом.

(2) Концесионар који самостално организује послове заштите на раду мора имати у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом лице са завршеним рударским факултетом, које има три године радног искуства и положен стручни испит и потребан број лица са високом стручном спремом одговарајућих струка, која имају по три године радног искуства и положене стручне испите.

(3) Радник који руководи пословима заштите на раду обавезно је дипломирани инжењер рударства са три године радног искуства и положеним стручним испитом.

Члан 68.

Послови заштите на раду су:

- а) праћење и контрола спровођења мјера заштите,
- б) учествовање у припреми акта о процјени ризика,
- в) учествовање у опремању и уређивању радног мјеста ради остваривања безбједних и здравих услова рада, као и предлагање мјера за побољшање услова рада, нарочито на радном мјесту са повећаним ризиком,
- г) праћење здравственог стања радника, као и стања у вези са повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом, учествовање у утврђивању њихових узрока, као и припрема извјештаја са приједлозима мјера за њихово отклањање,
- д) контрола и давање савјета надлежним органима у концесионару у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду,
- ђ) давање приједлога за обезбјеђивање и унапређивање мјера заштите,
- е) давање стручног мишљења на главни, допунски, упростијени рударски пројекат и пројекат за извођење радова на објектима изван експлоатационог поља и на њихову усклађеност са стандардима и прописаним мјерама заштите,
- ж) да забрани рад на радном мјесту или употребу средстава за рад и средстава за опрему и личну заштиту на раду у случају када се утврди непосредна опасност по живот и здравље радника,
- з) да израђује, шестомјесечно, извјештај о стању заштите на раду и заштити вода и животне средине и да га достави на разматрање надлежним органима концесионара и Инспекторату,
- и) да води евиденције у области заштите и здравља на раду, као и податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које се користе у вршењу дјелатности, односно да води евиденцију података о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које се испуштају или одлажу у животну средину,
- ј) сарадња и координација рада са службом медицине рада о свим питањима у области заштите и здравља на раду и
- к) вршење и других послова која су јој дата у надлежност актом концесионара.

Члан 69.

(1) Пословима израде акта о процјени ризика, периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја, опреме и средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности (осим јонизирајућих зрачења) микроклиме, електроинсталација и громобранских инсталација у рударским објектима, може да обавља привредно друштво које посједује лиценце добијене на основу прописа који уређују област заштите и здравља на раду и које има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом најмање једног дипломираног инжењера рударства са три године радног искуства и положеним стручним испитом.

(2) Изузетно, послове из става 1. овог члана у јамама угроженим метаном или експлозивном прашином може да обавља и привредно друштво које посједује лиценце добијене на основу прописа који уређују област заштите и здра-

вља на раду и које има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом најмање једног дипломираног инжењера рударства са три године радног искуства на пословима у подземној експлоатацији и положеним стручним испитом.

(3) Испуњеност услова из овог члана провјерава Инспекторат у поступку редовног инспекцијског надзора.

(4) Привредно друштво, односно друго правно лице из ст. 1. и 2. овог члана дужно је, најкасније осам дана прије почетка обављања дјелатности, о томе обавијестити Министарство и Инспекторат.

Члан 70.

(1) Послове службе за спасавање, противпожарне заштите и здравствене заштите врше радници који су за те послове посебно оспособљени.

(2) На образложен захтјев концесионара, министар, по прибављеном мишљењу Инспектората, може да ослободи привредно друштво обавезе организовања службе спасавања.

(3) Концесионар може, ако природа посла то дозвољава, послове противпожарне заштите и здравствене заштите повјерити овлашћеном и оспособљеном привредном друштву или установи, који те послове професионално обављају.

Члан 71.

(1) У рударске подземне просторије и остале рударске објекте у којима се појављује метан и други запаљиви и експлозивни гасови, паре и прашина и у зонама опасности од експлозија на објектима који се налазе на нафтним и гасним пољима није дозвољено да се унесе лако запаљиве материје, прибор за пушење или друга средства која могу изазвати пожар, упалу или експлозију.

(2) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, у рударске подземне просторије, као и остале рударске објекте, могу се уносити и користити апарати за заваривање само под условима и на начин утврђен посебним прописима.

(3) Запослени који је задужен за магацин, складиште или руководи превозом и преносом експлозивних средстава или обавља послове минирања, као и друга лица у руднику која по било ком основу долазе у складишне просторије или помажу при превозу и преносу експлозивних средстава и минирању, морају да се придржавају прописаних мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара.

(4) Одговорни руководиоци и други запослени који учествују у технолошком процесу и обављају стручне послове заштите на раду дужни су да спроводе и контролишу спровођење мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара које се односе на заштиту од опасности од упале и експлозије метана, других опасних гасова, паре и прашине или од агресивне минералне прашине (осим јонизирајућих зрачења), силикозе, провале воде, горских удара или пожара.

Члан 72.

(1) Министар доноси правилнике којим се прописују техничке мјере и мјере заштите на раду:

- а) Правилник о извођењу рударских подземних радова,
- б) Правилник о извођењу рударских површинских радова,
- в) Правилник о превозу људи и материјала у окнима рудника,
- г) Правилник о руковању експлозивним средствима и минирању у рударству,
- д) Правилник о руковању оруђима за рад,
- ђ) Правилник о истраживању и експлоатацији нафте и земног гаса и
- е) Правилник о електричним постројењима у рудницима са подземном експлоатацијом.

(2) Правилници из става 1. овог члана доносе се након прибављања мишљења Министарства рада и борачко-инвалидске заштите.

Члан 73.

(1) При извођењу рударских радова концесионар је дужан предузети и мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана, као и обезбјеђење имовине, у складу са прописима из те области.

(2) Корисници и власници земљишта и објеката на експлоатационом пољу, као и остали грађани дужни су да се придржавају мјера заштите које је донио концесионар, а које се односе на кретање и рад на експлоатационом пољу.

(3) Уколико концесионар који се бави експлоатацијом минералних сировина на извођењу рударских радова или пружању услуга ангажује подизвођача, мјере заштите на раду прописане овим законом и правилницима односе и на подизвођача.

(4) Концесионар из става 3. овог члана са подизвођачем потписује уговор о заштити на раду, којим се уређују односи по питању заштите на раду.

(5) Подизвођач је одговоран за све посљедице проузроковане несавјесним радом и непридржавањем мјера заштите на раду прописаним овим законом и уговором из става 4. овог члана.

(6) Уколико подизвођач из става 3. овог члана на појединим пословима ангажује другог подизвођача, онда се њихови међусобни односи по питању заштите на раду уређују међусобним уговором о заштити на раду, при чему подизвођач из става 3. овог члана није ослобођен одговорности за спровођење свих мјера заштите на раду из ст. 3., 4. и 5. овог члана.

Члан 74.

(1) Сваки радник запослен код концесионара дужан је да неодложно, најкраћим путем, обавијести непосредног руководиоца о свакој појави опасности при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, запаљивих, загушливих и отровних гасова, о провали воде, појави ватре, упале и експлозије гаса, паре и прашине, горском удару или другим појавама које могу да угрозе безбједност људи и имовине.

(2) Непосредни руководиоца дужан је да у случају из става 1. овог члана предузме све неопходне мјере за спречавање наступања тежих посљедица по безбједност запослених и имовине.

(3) О појавама из става 1. овог члана концесионар води евиденцију која нарочито садржи податке о: врсти појаве, времену њеног трајања, узроку настанка и штети која је уследила настанком појаве, као и податке о утврђеној одговорности, те неодложно, најкраћим путем, о томе извјештава Инспекторат и Министарство.

Члан 75.

Концесионар је дужан да одмах обавијести Министарство, Инспекторат и орган управе који је надлежан за унутрашње послове о сваком смртном случају, групној повреди, тежој повреди на раду и удесу.

Члан 76.

У случају удеса (експлозије, пожара, провале воде и сличне опасности), акцијом спасавања руководи радник концесионара са посебним овлашћењима и одговорностима, који је одговоран за техничке послове, ако актом концесионара није одређен други радник.

Члан 77.

(1) У случају опасности за концесионара, власници и корисници сусједног земљишта дужни су дозволити да се на њиховом земљишту изврше неодложни радови ради отклањања те опасности.

(2) Концесионар је дужан да власницима и корисницима земљишта надокнади штету причињену радовима из става 1. овог члана.

Члан 78.

(1) Мјере заштите за концесионара прописане овим законом односе се и на подизвођача.

(2) За неизвршавање обавеза подизвођача из става 1. овог члана одговоран је концесионар.

VI - НАДЗОР

Члан 79.

(1) Управни надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство.

(2) Инспекцијски надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши Инспекторат путем надлежне техничке инспекције.

Члан 80.

Надлежни инспектор у вршењу инспекцијског надзора, поред овлашћења утврђених овим законом и овлашћења утврђених законом којим је прописан рад Инспектората, има и овлашћења надзора над примјеном прописа из области заштите на раду у рударству.

Члан 81.

У вршењу инспекцијског надзора надлежни инспектор је овлашћен и да наложи:

а) да се обустави даље обављање дјелатности, ако у остављеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци,

б) да се обустави даље извођење радова на експлоатацији, ако се радови врше без уговора о концесији или се не врше у складу са техничком документацијом на основу које је прибављено рјешење за грађење,

в) да се обустави даље извођење радова ако утврди недостатке који представљају непосредну опасност по живот и здравље људи или имовину,

г) предузимање мјера безбједности у случају када процијени да постоји опасност по живот и здравље људи или имовину и

д) да се изврши ванредни преглед и испитивање техничке исправности средстава за рад, уређаја и опреме и средстава личне заштите, као и преглед и испитивање услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности (осим јонизирајућих зрачења) микроклиме, електронинсталација и громобранских инсталација у рударским објектима, у случају када привредно друштво није поднијело такав захтјев, а након претрпљене хаварије или упале, експлозије смјесе гаса, паре и прашине, већих поправки и преправки на рударском објекту.

Члан 82.

(1) Инспекција надлежна за послове рударства дужна је да изврши инспекцијски преглед рударских радова и објеката најмање једанпут годишње, а рударских објеката угрожених метаном и опасном угљеном прашином најмање једанпут у шест мјесеци.

(2) Записник о извршеном инспекцијском прегледу из става 1. овог члана надлежна инспекција доставља Министарству у року од седам дана од дана извршеног прегледа.

VII - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 83.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 50.000 КМ казниће се за прекршај привредно друштво ако:

а) врши експлоатацију минералних сировина без уговора о концесији (члан 8),

б) не обезбјеђује оптимално техничко и економско искоришћавање лежишта минералних сировина у складу са ревидованим пројектом и ако се не придржава прописа о заштити на раду или других прописа о заштити здравља радника у рударству, као и мјера заштите за безбједност грађана и имовине (члан 11),

в) земљиште не приведе првобитној или некој другој намјени, према пројекту рекултивације земљишта (члан 26),

г) за вријеме штрајка не обезбједи безбједност рударских објеката, заштиту живота и здравља људи и заштиту животне средине (члан 28),

д) изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (чл. 40. и 41),

ђ) отпочне са коришћењем рударских објекта прије прибављања употребне дозволе (члан 46),

е) ради очувања безбједности и здравља радника, не обезбједи прописане мјере (члан 60),

ж) не донесе акт о процјени ризика у прописаном року (чл. 61. и 90),

з) не обезбједи техничко руковођење и стални надзор над свим рударским радовима и објектима (члан 62),

и) ангажује привредно друштво које не испуњава прописане услове (члан 67. став 1. и члан 69),

ј) у јаму са метаном или другим запаљивим гасом, или опасном угљеном прашином, или у објектима на нафтном и гасном пољу лице унесе лако запаљиву материју или друге сличне ствари (члан 71. став 1),

к) се запослена лица не придржавају прописаних мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара (члан 71. став 3),

л) не врши спровођење и контролу спровођења прописаних мјера заштите на раду (члан 71. став 4) и

љ) не обавијести Министарство и Инспекторат о почетку обављања дјелатности (чл. 14, 31, 33, 53. и 69).

(2) Новчаном казном од 3.000 КМ до 10.000 КМ за прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву.

Члан 84.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај привредно друштво ако:

а) на пословима главног техничког руководиоца, техничког руководиоца, надзорника и пословође запосли лица која не испуњавају прописане услове (чл. 15. и 16),

б) истовремено са експлоатацијом минералних сировина не врши геолошка истраживања на одобреном експлоатационом пољу (члан 20),

в) на експлоатационом пољу врши експлоатацију других минералних сировина за које нема уговор о концесији (члан 21. став 1),

г) на експлоатационом пољу гради објекте супротно одредби члана 22. овог закона,

д) у прописаном року не обавијести Министарство и Инспекторат о привременој обустави радова (члан 24. ст. 1. и 2),

ђ) у току изградње рударских објеката на градилишту не поседује прописану документацију (члан 44),

е) не изради план извођења рударских радова и извјештај о изведеним рударским радовима и не достави их Министарству у прописаном року (члан 45),

ж) комисији за технички преглед не пружи на увид потребну документацију, дозволе и одобрења (члан 51),

з) прије пуштања рударског објекта у пробни рад не обавијести Министарство и Инспекторат о почетку пробног рада (члан 52),

и) не води рударске геодетске мјерне књиге (члан 57),

ј) не води књигу рударског надзора (члан 62. став 2),

к) раднику да на употребу средства за рад, опасне материје, односно средства и опрему за личну заштиту супротно одредби члана 63. овог закона,

л) најмање једанпут годишње не провјерава теоријско и практично познавање прописа о техничким мјерама и заштити на раду, као и плановима одбране и акцији спасавања (члан 66),

љ) послове заштите на раду обавља супротно одредбама члана 68. овог закона,

м) у организовању службе спасавања, противпожарне заштите и послова здравствене заштите поступи супротно одредбама члана 70. овог закона,

н) не обавијести Министарство, Инспекторат и орган управе који је надлежан за унутрашње послове о смртном

случају, групној повреди, тежој повреди на раду и удесу (члан 75),

њ) настави са обављањем дјелатности на експлоатацији минералних сировина, изради рударских пројеката, ревизији рударских пројеката, рударских геодетских мјерења након пријема рјешења о обустави обављања дјелатности, а прије него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 81),

о) настави са извођењем радова након пријема рјешења о обустави њиховог извођења, а прије него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 81) и

п) не поступи по рјешењу инспектора (члан 81. тачка д).

(2) Новчаном казном од 2.000 КМ до 7.500 КМ за прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву.

Члан 85.

Новчаном казном од 2.000 КМ до 7.000 КМ казниће се физичко лице ако:

а) врши експлоатацију минералних сировина супротно одредбама овог закона и

б) врши вађење сировина за добијање грађевинског материјала за сопствене потребе (члан 29. став 2).

VIII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 86.

Поступци издавања рјешења започети прије ступања на снагу овог закона завршиће се по одредбама Закона о рударству ("Службени гласник Републике Српске", бр. 10/95, 18/95, 10/98, 63/02, 69/02, 86/03 и 75/10).

Члан 87.

(1) Министар у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона доноси:

а) Правилник о условима, начину и програму полагања стручног испита (члан 17. став 3),

б) Правилник о поступку одобравања експлоатационог поља и начин вођења евиденције о одобреним експлоатационим пољима (члан 19. став б),

в) Правилник о садржају главног, допунског, упрошћеног рударског пројекта и пројекте за објекте изграђене изван експлоатационог поља, садржају ревизије и ревизионе клаузуле и поступак одобравања рударских пројеката (члан 42),

г) Правилник о начину вршења рударских геодетских мјерења, вођењу рударских геодетских мјерних књига и изради рударских планова и карата (члан 58),

д) Правилник о садржају акта о процјени ризика (члан 61. став 4),

ђ) Правилник о извођењу рударских подземних радова (члан 72),

е) Правилник о извођењу рударских површинских радова (члан 72),

ж) Правилник о превозу људи и материјала окнима рудника (члан 72),

з) Правилник о руковању експлозивним средствима и мињањем у рударству (члан 72),

и) Правилник о руковању оруђима за рад (члан 72),

ј) Правилник о истраживању и експлоатацији нафте и земног гаса (члан 72) и

к) Правилник о електричним постројењима у рудницима са подземном експлоатацијом (члан 72).

(2) До доношења правилника из става 1. овог члана, примјењују се подзаконски акти који су важили на дан ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 88.

Одредбе овог закона које се односе на концесионара примјењују се и на привредна друштва која врше експлоатацију минералних сировина на основу одобрења за

